

§ 511

Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamista koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta

HEL 2021-006504 T 03 00 00

VN/477/2021

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa seuraavan lausunnon opetus- ja kulttuuriministeriölle hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta:

Yleiset huomiot esitysluonnoksesta

Helsingin kaupunki pitää tärkeänä esityksen tavoitetta vahvistaa yhteisöllisen opiskeluhuollon ennaltaehkäisevää työtä sekä edistää yksilökohtaisen opiskeluhuollon varhaisen tuen saatavuutta. Tasa-arvoisesti saatavilla oleva ja tasalaatuinen opiskeluhoito edistää oppijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä ennaltaehkäisee vakavampien ongelmien syntymistä. Hyvin toimivilla opiskeluhuollon palveluilla tuetaan oppijoiden lisäksi myös perheitä sekä koulujen ja oppilaitosten henkilöstön opetus-, ohjaus- ja kasvatustyötä.

Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan hyvinvoinnin haasteita ennaltaehkäisevää yhteisöllistä opiskeluhoitoa on vahvistettava kouluissa ja oppilaitoksissa. Sama henkilöstömitoitus esi- ja perusopetuksessa sekä toisella asteella tukee hyvinvointityön jatkumoa. Helsingin kaupunki kannattaa hallituksen esitysluonnoksessa esitettyä opiskeluhoito kuraattorin kelpoisuusvaatimusta. Esityksen mukaisten henkilöstömitoitusten toteuttaminen edellyttää siirtymäajan lisäksi valtion palvelun järjestäjälle myöntämää riittävää, pysyvää rahoitusta jo ennen henkilöstömitoitusten voimaantuloa, jotta tarvittavat rekrytoinnit voidaan toteuttaa.

Kuraattori- ja psykologipalveluiden järjestämisessä noudatettava henkilöstömitoitus

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi opiskeluhoito kuraattorin ja psykologin tehtävissä olevan henkilöstön sekä oppilaiden ja opiskelijoiden välisestä sitovasta mitoituksesta eli enimmäismäärästä oppilaita ja opiskelijoita, joita voisi olla yhden kuraattorin ja psykologin vastuulla. Ehdotuksen mukaan henkilöstömitoitus olisi yhtä suuri perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa: vähintään yksi kuraattori 670:tä oppilasta tai opiskelijaa kohti ja yksi psykologi 780:tä oppilasta tai opiskelijaa kohti.

Helsingin kaupunki katsoo, että opiskeluhuollon tavoitteena on edistää oppilaiden ja opiskelijoiden sekä koko koulu- tai opiskeluyhteisön ja -ympäristön hyvinvointia, huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä ja opiskelijoiden osallisuutta. Koko oppilaitosyhteisöä tukeva ehkäisevä yhteisöllinen työ on opiskeluhuollon ensisijainen toteuttamismuoto. Tavoitteena on myös turvata yksilökohtainen varhainen tuki kaikille sitä tarvitseville.

Psykologin yksilökohtaisen opiskeluhuollon tehtävät liittyvät muun muassa opiskelijan oppimiseen, mielenterveyden edistämiseen ja tukemiseen sekä psykologiseen arviointiin. Opiskeluhuollon kuraattori tarjoaa ohjausta, neuvontaa ja tukea erityisesti perhetilanteeseen, vuorovaikutukseen ja sosiaalisiin suhteisiin liittyvissä asioissa.

Lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja varhainen tuki edellyttävät riittäviä ja toimivia opiskeluhuollon palveluja: niin psykologi- ja kuraattoripalveluja kuin koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja. Lapsen, nuoren ja perheen tarvitseman tuen tulee olla helposti saatavilla arjen ympäristössä. Lapsen ja nuoren tuen tarve tulee tunnistaa varhain ja tukea tulee järjestää nopeasti ja joustavasti. Sitova ja riittävä mitoitus auttaa turvaamaan yksilökohtaiset opiskeluhoitopalvelut, monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhoitotyön sekä koulujen ja oppilaitosten yhteisöllisen opiskeluhoitotyön. Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että henkilöstömitoitus mahdollistaa psykologien ja kuraattorien työparityöskentelyn. Oppilasmäärän lisäksi tulee henkilöstömitoituksessa huomioida myös toimipisteiden määrä.

Hyvin toimivilla opiskeluhuollon palveluilla tuetaan oppilaiden ja opiskelijoiden lisäksi perheitä sekä kouluilla työskentelevän henkilöstön kanssa tehtävää moniammatillista yhteistyötä. Lasten, nuorten ja perheiden terveyden ja hyvinvoinnin kannalta on oleellista, että kunnan tai hyvinvointialueen muut perusterveydenhuollon palvelut ovat riittävät ja muodostavat jatkumon kouluympäristössä annettavalle palvelulle.

Helsingissä esi- ja perusopetuksessa sekä toisella asteella opiskelee noin 87 000 oppijaa. Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja toteuttaa yli 200 opiskeluhuollon ammattilaista. Enemmistöllä esi- ja perusopetuksessa toimivista kuraattoreista ja psykologeista työnantajana on Helsingin kaupunki, mutta osassa sopimuskouluja työntekijät eivät ole kaupungin palveluksessa. Toisella asteella kaupunki järjestää osittain myös yksityisten lukioden ja kokonaan yksityisten ammatillisten oppilaitosten opiskeluhuollon.

Esityksen mukainen henkilömitoitus ei lisäisi merkittävästi esi- ja perusopetuksen opiskeluhuollon kuraattorien ja psykologien määrää Helsingissä. Tällä hetkellä esi- ja perusopetuksessa toimii 68 kuraattoria ja

72 psykologia jakautuneena suomenkielisiin ja ruotsinkielisiin palveluihin. Henkilöstömitoituksen mukaan psykologien määrä pysyisi ennallaan, mutta kuraattorien määrä lisääntyisi noin seitsemällä. Mikäli positiivisen diskriminaation rahoilla halutaan jatkossakin nostaa opiskelija-huollon resursseja yli mitoituksen sosioekonomisesti heikommilla alueilla, tarvitaan lisähenkilöstöä enemmän. Helsingin toisen asteen koulutuksessa esityksen mukainen henkilöstömitoitus tarkoittaisi noin 12,5 kuraattorin ja noin 11 psykologin lisäystä. Tällä hetkellä toisen asteen koulutuksessa toimii vakituisesti 38 kuraattoria ja 32 psykologia jakautuneena suomenkielisiin ja ruotsinkielisiin palveluihin. Opiskeluhuollon henkilöstömitoituksen toteuttaminen edellyttäisi Helsingissä noin 1,7 miljoonan euron lisäresurssia vuodessa nykytilanteeseen verrattuna. Lisäksi henkilöstömitoitus aiheuttaa kaupungille myös välillisiä kustannuksia esimerkiksi työnohjauksesta. Helsingin kaupunki huomauttaa, että valtion on varmistettava palvelun järjestäjälle riittävä, pysyvä rahoitus, jotta opiskeluhuollon henkilöstömitoitukset voidaan toteuttaa lain edellyttämällä tavalla.

Henkilöstömitoituksen parantaminen voi lisätä osaltaan opiskeluhuollon psykologin työtehtävän vetovoimaisuutta. Psykologit voivat sijoittua työelämässä monenlaisiin tehtäviin, myös muihin kuin julkisen sektorin sosiaali- ja terveydenhuollon tai kasvatuksen ja koulutuksen tehtäviin. Opiskeluhuollon psykologipalvelujen kysyntä on Helsingissä suurta, mikä on aiheuttanut nykyisellä mitoituksella viivettä palvelun saatavuudessa. Kuraattoreilla ja psykologeilla olisi oltava sama henkilöstömitoitus.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan opiskeluhoitoa tulisi toteuttaa ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Varsinkin koronatilanteessa opiskeluhoitotyössä on painottunut kasvavassa määrin yksilökohtainen työ. Sitova henkilöstömitoitus voi tukea opiskeluhuollon kuraattorien ja psykologien työn kohdentumista yhteisölliseen opiskeluhoitotyöhön yhteistyössä henkilökunnan, oppijoiden sekä sidosryhmien kanssa. Yhteisöllisen opiskeluhoollon toimenpiteillä voidaan tukea koko oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä puuttua oppijoiden ongelmiin jo varhaisessa vaiheessa, mikä vähentää yksilöllisen opiskeluhoollon korjaavien toimenpiteiden tarvetta.

Helsingin näkökulmasta on tärkeää huomioida myös ruotsinkielisen opiskeluhoollon järjestäminen. Ruotsinkieliset palvelut ovat Helsingissä olleet eriytettyinä omaksi toiminnakseen. Tämä on mahdollistanut aidosti kaksikielisten opiskeluhoollon palvelujen järjestämisen. Haasteena kuitenkin on heikko ruotsinkielisten psykologipalvelujen saatavuus koko julkisella sektorilla.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja yliopistojen sopimus psykologian maisterin tutkintoon johtavan koulutuksen aloituspaikkojen lisäämisestä on Helsingin kaupungin mielestä tärkeä keino edistää psykologien saatavuutta työmarkkinoilla. Helsingin kaupungin katsoo, että myös psykologien koulutusohjelman sisällöissä olisi huomioitava vahvemmin kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävä työ.

Kuraattorin kelpoisuutta koskeva säännös

Hallituksen esitysluonnoksessa täsmennetään kuraattorin kelpoisuutta koskevaa säännöstä. Voimassa olevassa lainsäädännössä kuraattorin kelpoisuus on väljä ja osin tulkinnanvarainen. Esityksen mukaan kuraattorina olisi kelpoinen toimimaan henkilö, joka on suorittanut sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 7 §:ssä tarkoitetun ylemmän korkeakoulututkinnon tai 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun sosiaalialalle soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon (sosionomi). Kuraattorin kelpoisuusvaatimusta täsmennettäisiin niin, että kelpoisuus olisi myös henkilöllä, jolla on tehtävään soveltuva, sosiaalialalle, kasvatustieteisiin tai käyttäytymistieteisiin suuntautunut korkeakoulututkinto. Koulutukseen tulisi sisältyä tai koulutuksen lisäksi tulisi olla suoritettuna 60 opintopisteen laajuiset sosiaalityön korkeakouluopinnot yliopistosta tai ammattikorkeakoulusta.

Helsingin kaupunki kannattaa esitysluonnoksen mukaista kuraattorin kelpoisuutta. Helsingissä opiskeluhuollon kuraattoreina toimii sosionomeja (AMK ja YAMK), sosiaalityöntekijöitä ja sosiaalipsykologeja. Opiskelijahuollon kuraattorien riittävän monipuolinen kelpoisuus tukee rekrytointia sekä mahdollistaa hieman eri tavalla painottuneiden korkeakoulututkintojen tuottaman osaamisen hyödyntämisen oppilaitosten erilaisia tarpeita vastaavalla tavalla. Helsingin kaupungin mielestä esityksen mukainen kelpoisuusvaatimus varmistaa, että kuraattoreilla on riittävä osaaminen sosiaalialan työmenetelmistä, sosiaalihuollon lainsäädännöstä ja toimintaympäristöstä. Kuraattorin osaamisessa on olennaista konsultoiva tuki oppilaitosyhteisössä. Opiskeluhuollon kuraattoreiden laaja osaamisperusta tukee ennaltaehkäisevää ja yhteisöllistä työtä oppilaitoksissa.

Vaihtoehtona esitysluonnoksen kohdassa 5.1 esitetty kelpoisuusvaatimus, jonka mukaan opiskeluhuollon kuraattorin kelpoisuus rajattaisiin vain sosiaalityöntekijään ja sosionomiin, voisi vaikeuttaa etenkin kaupungin ruotsinkielisten kuraattoripalvelujen saatavuutta. Kuraattorin kelpoisuuden tiukka sääntely ei myöskään vastaa koulujen ja oppilaitosten erilaisiin tarpeisiin ja oppilaitoksissa työskentelyyn. Näillä perustein Helsingin kaupunki ei kannata vaihtoehtona esitettyä kelpoisuusvaatimusta. Esitysluonnoksen perusteluissa esitetty kuvaus kuraattorin työstä kouluissa ja oppilaitoksissa on oikea ja ajantasainen. Peruste-

luissa painotetaan kuraattorin yhteisöllistä, oppimisen ja hyvinvoinnin haasteita ennaltaehkäisevää työtä sekä konsultoivaa tukea. Peruste- luissa todetaan, ettei kuraattorin ammattitaitoon tarvitse sisältyä palve- lutarpeen arviointi tai muu sosiaalipalvelu eikä palvelutarpeen arviointi edes voisi kuulua kuraattorin tehtäviin. Valtakunnallista Sote-uudistusta koskevassa hallituksen esityksessä kuraattorin työn kuvauksessa pai- nottui enemmän yksilötyö sekä tarvittaessa myös palvelutarpeen ar- viointi. Tämä olisi suunnannut kuraattorin työtehtäviä pois kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävästä työstä. Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, et- tä esitysluonnoksessa nyt esitetty kuvaus kuraattorin työstä vakiintuu, jotta voidaan turvata tarvittavat resurssit koulujen ja oppilaitosten opis- keluhuoltotyöhön.

Esitysluonnoksen mukaan kuraattoripalveluita koskeva henkilöstömitoi- tus tulisi voimaan 1.1.2022 alkaen ja psykologipalveluita koskeva hen- kilöstömitoitus 1.8.2023 alkaen. Helsingin kaupunki katsoo, että mo- lempien henkilöstömitoitusten voimaantulossa tulisi noudattaa oppilai- tostien lukuvuoden alkamisaikaa.

Siirtymäsäännös kuraattorin kelpoisuuden säilyttämisestä on Helsingin kaupungin mielestä joka tapauksessa tärkeä. Näin varmistetaan, että ne kuraattorit, jotka toimivat ennen ehdotetun lain voimaantuloa kelpoi- suusvaatimukset täyttävinä kuraattoreina ovat myös esitetyn lain voi- maantulon jälkeen edelleen kelpoisia kuraattorin tehtävään, vaikka kel- poisuusvaatimusta muutettaisiin.

Käsittely

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Lisätään kappaleen 10 kolmannen virkkeen jälkeen:

"Mikäli positiivisen diskriminaation rahoilla halutaan jatkossakin nostaa opiskelijahuollon resursseja yli mitoituksen sosioekonomisesti heikom- milla alueilla, tarvitaan lisähenkilöstöä enemmän."

Kannattaja: Pia Pakarinen

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Anna Vuorjoen vastaehdo- tuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

28.06.2021

Asia/17

- 1 Lausuntopyyntö 27.5.2021
- 2 Lausuntopyyntöön liite, esityksen sisältö

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa seuraavan lausunnon opetus- ja kulttuuriministeriölle hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle oppilais- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta:

Yleiset huomiot esitysluonnoksesta

Helsingin kaupunki pitää tärkeänä esityksen tavoitetta vahvistaa yhteisöllisen opiskeluhuollon ennaltaehkäisevää työtä sekä edistää yksilökohtaisen opiskeluhuollon varhaisen tuen saatavuutta. Tasa-arvoisesti saatavilla oleva ja tasalaatuinen opiskeluhoito edistää oppijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä ennaltaehkäisee vakavampien ongelmien syntymistä. Hyvin toimivilla opiskeluhuollon palveluilla tuetaan oppijoiden lisäksi myös perheitä sekä koulujen ja oppilaitosten henkilöstön opetus-, ohjaus- ja kasvatustyötä.

Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan hyvinvoinnin haasteita ennaltaehkäisevää yhteisöllistä opiskeluhoitoa on vahvistettava kouluissa ja oppilaitoksissa. Sama henkilöstömitoitus esi- ja perusopetuksessa sekä toisella asteella tukee hyvinvointityön jatkumoa. Helsingin kaupunki kannattaa hallituksen esitysluonnoksessa esitettyä opiskeluhoollon kuraattorin kelpoisuusvaatimusta. Esityksen mukaisten henkilöstömitoitusten toteuttaminen edellyttää siirtymäajan lisäksi valtion palvelun järjestäjälle myöntämää riittävää, pysyvää rahoitusta jo ennen henkilöstömitoitusten voimaantuloa, jotta tarvittavat rekrytoinnit voidaan toteuttaa.

Kuraattori- ja psykologipalveluiden järjestämisessä noudatettava henkilöstömitoitus

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi opiskeluhoollon kuraattorin ja psykologin tehtävissä olevan henkilöstön sekä oppilaiden ja opiskelijoiden välisestä sitovasta mitoituksesta eli enimmäismäärästä oppilaita ja opiskelijoita, joita voisi olla yhden kuraattorin

ja psykologin vastuulla. Ehdotuksen mukaan henkilöstömitoitus olisi yhtä suuri perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa: vähintään yksi kuraattori 670:tä oppilasta tai opiskelijaa kohti ja yksi psykologi 780:tä oppilasta tai opiskelijaa kohti.

Helsingin kaupunki katsoo, että opiskeluhuollon tavoitteena on edistää oppilaiden ja opiskelijoiden sekä koko koulu- tai opiskeluyhteisön ja -ympäristön hyvinvointia, huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä ja opiskelijoiden osallisuutta. Koko oppilaitosyhteisöä tukeva ehkäisevä yhteisöllinen työ on opiskeluhuollon ensisijainen toteuttamismuoto. Tavoitteena on myös turvata yksilökohtainen varhainen tuki kaikille sitä tarvitseville.

Psykologin yksilökohtaisen opiskeluhuollon tehtävät liittyvät muun muassa opiskelijan oppimiseen, mielenterveyden edistämiseen ja tukemiseen sekä psykologiseen arviointiin. Opiskeluhuollon kuraattori tarjoaa ohjausta, neuvontaa ja tukea erityisesti perhetilanteeseen, vuorovaikutukseen ja sosiaalisiin suhteisiin liittyvissä asioissa.

Lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja varhainen tuki edellyttävät riittäviä ja toimivia opiskeluhuollon palveluja: niin psykologi- ja kuraattoripalveluja kuin koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja. Lapsen, nuoren ja perheen tarvitseman tuen tulee olla helpposti saatavilla arjen ympäristössä. Lapsen ja nuoren tuen tarve tulee tunnistaa varhain ja tukea tulee järjestää nopeasti ja joustavasti. Sitova ja riittävä mitoitus auttaa turvaamaan yksilökohtaiset opiskeluhuoltopalvelut, monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhuoltotyön sekä koulujen ja oppilaitosten yhteisöllisen opiskeluhuoltotyön. Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että henkilöstömitoitus mahdollistaa psykologien ja kuraattorien työparityöskentelyn. Oppilasmäärän lisäksi tulee henkilöstömitoituksessa huomioida myös toimipisteiden määrä.

Hyvin toimivilla opiskeluhuollon palveluilla tuetaan oppilaiden ja opiskelijoiden lisäksi perheitä sekä kouluilla työskentelevän henkilöstön kanssa tehtävää moniammatillista yhteistyötä. Lasten, nuorten ja perheiden terveyden ja hyvinvoinnin kannalta on oleellista, että kunnan tai hyvinvointialueen muut perusterveydenhuollon palvelut ovat riittävät ja muodostavat jatkumon kouluympäristössä annettavalle palvelulle.

Helsingissä esi- ja perusopetuksessa sekä toisella asteella opiskelee noin 87 000 oppijaa. Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja toteuttaa yli 200 opiskeluhuollon ammattilaista. Enemmistöllä esi- ja perusopetuksessa toimivista kuraattoreista ja psykologeista työnantajana on Helsingin kaupunki, mutta osassa sopimuskouluja työntekijät eivät ole kaupungin palveluksessa. Toisella asteella kaupunki järjestää osit-

tain myös yksityisten lukioiden ja kokonaan yksityisten ammatillisten oppilaitosten opiskeluhuollon.

Esityksen mukainen henkilömitoitus ei lisäisi merkittävästi esi- ja perusopetuksen opiskeluhuollon kuraattorien ja psykologien määrää Helsingissä. Tällä hetkellä esi- ja perusopetuksessa toimii 68 kuraattoria ja 72 psykologia jakautuneena suomenkielisiin ja ruotsinkielisiin palveluihin. Henkilöstömitoituksen mukaan psykologien määrä pysyisi ennallaan, mutta kuraattorien määrä lisääntyisi noin seitsemällä. Helsingin toisen asteen koulutuksessa esityksen mukainen henkilöstömitoitus tarkoittaisi noin 12,5 kuraattoria ja noin 11 psykologin lisäystä. Tällä hetkellä toisen asteen koulutuksessa toimii vakituisesti 38 kuraattoria ja 32 psykologia jakautuneena suomenkielisiin ja ruotsinkielisiin palveluihin. Opiskeluhuollon henkilöstömitoituksen toteuttaminen edellyttäisi Helsingissä noin 1,7 miljoonan euron lisäresurssia vuodessa nykytilanteeseen verrattuna. Lisäksi henkilöstömitoitus aiheuttaa kaupungille myös välillisiä kustannuksia esimerkiksi työnohjauksesta. Helsingin kaupunki huomauttaa, että valtion on varmistettava palvelun järjestäjälle riittävä, pysyvä rahoitus, jotta opiskeluhuollon henkilöstömitoitukset voidaan toteuttaa lain edellyttämällä tavalla.

Henkilöstömitoituksen parantaminen voi lisätä osaltaan opiskeluhuollon psykologin työtehtävän vetovoimaisuutta. Psykologit voivat sijoittua työelämässä monenlaisiin tehtäviin, myös muihin kuin julkisen sektorin sosiaali- ja terveydenhuollon tai kasvatuksen ja koulutuksen tehtäviin. Opiskeluhuollon psykologipalvelujen kysyntä on Helsingissä suurta, mikä on aiheuttanut nykyisellä mitoituksella viivettä palvelun saatavuudessa. Kuraattoreilla ja psykologeilla olisi oltava sama henkilöstömitoitus.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan opiskeluhoitoa tulisi toteuttaa ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Varsinkin koronatilanteessa opiskeluhoitotyössä on painottunut kasvavassa määrin yksilökohtainen työ. Sitova henkilöstömitoitus voi tukea opiskeluhuollon kuraattorien ja psykologien työn kohdentumista yhteisölliseen opiskeluhoitotyöhön yhteistyössä henkilökunnan, oppijoiden sekä sidosryhmien kanssa. Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimenpiteillä voidaan tukea koko oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä puuttua oppijoiden ongelmiin jo varhaisessa vaiheessa, mikä vähentää yksilöllisen opiskeluhuollon korjaavien toimenpiteiden tarvetta.

Helsingin näkökulmasta on tärkeää huomioida myös ruotsinkielisen opiskeluhuollon järjestäminen. Ruotsinkieliset palvelut ovat Helsingissä olleet eriytettyinä omaksi toiminnakseen. Tämä on mahdollistanut aidosti kaksikielisten opiskeluhuollon palvelujen järjestämisen. Haaste-

na kuitenkin on heikko ruotsinkielisten psykologipalvelujen saatavuus koko julkisella sektorilla.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja yliopistojen sopimus psykologian maisterin tutkintoon johtavan koulutuksen aloituspaikkojen lisäämisestä on Helsingin kaupungin mielestä tärkeä keino edistää psykologien saatavuutta työmarkkinoilla. Helsingin kaupungin katsoo, että myös psykologien koulutusohjelman sisällöissä olisi huomioitava vahvemmin kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävä työ.

Kuraattorin kelpoisuutta koskeva säännös

Hallituksen esitysluonnoksessa täsmennetään kuraattorin kelpoisuutta koskevaa säännöstä. Voimassa olevassa lainsäädännössä kuraattorin kelpoisuus on väljä ja osin tulkinnanvarainen. Esityksen mukaan kuraattorina olisi kelpoinen toimimaan henkilö, joka on suorittanut sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 7 §:ssä tarkoitetun ylemmän korkeakoulututkinnon tai 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun sosiaalialalle soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon (sosionomi). Kuraattorin kelpoisuusvaatimusta täsmennettäisiin niin, että kelpoisuus olisi myös henkilöllä, jolla on tehtävään soveltuva, sosiaalialalle, kasvatustieteisiin tai käyttäytymistieteisiin suuntautunut korkeakoulututkinto. Koulutukseen tulisi sisältyä tai koulutuksen lisäksi tulisi olla suoritettuna 60 opintopisteen laajuiset sosiaalityön korkeakouluopinnot yliopistosta tai ammattikorkeakoulusta.

Helsingin kaupunki kannattaa esitysluonnoksen mukaista kuraattorin kelpoisuutta. Helsingissä opiskeluhuollon kuraattoreina toimii sosionomeja (AMK ja YAMK), sosiaalityöntekijöitä ja sosiaalipsykologeja. Opiskelijahuollon kuraattorien riittävän monipuolinen kelpoisuus tukee rekrytointia sekä mahdollistaa hieman eri tavalla painottuneiden korkeakoulututkintojen tuottaman osaamisen hyödyntämisen oppilaitosten erilaisia tarpeita vastaavalla tavalla. Helsingin kaupungin mielestä esityksen mukainen kelpoisuusvaatimus varmistaa, että kuraattoreilla on riittävä osaaminen sosiaalialan työmenetelmistä, sosiaalihuollon lainsäädännöstä ja toimintaympäristöstä. Kuraattorin osaamisessa on olennaista konsultoiva tuki oppilaitosyhteisössä. Opiskeluhuollon kuraattoreiden laaja osaamisperusta tukee ennaltaehkäisevää ja yhteisöllistä työtä oppilaitoksissa.

Vaihtoehtona esitysluonnoksen kohdassa 5.1 esitetty kelpoisuusvaatimus, jonka mukaan opiskeluhuollon kuraattorin kelpoisuus rajattaisiin vain sosiaalityöntekijään ja sosionomiin, voisi vaikeuttaa etenkin kaupungin ruotsinkielisten kuraattoripalvelujen saatavuutta. Kuraattorin kelpoisuuden tiukka sääntely ei myöskään vastaa koulujen ja oppilaitosten erilaisiin tarpeisiin ja oppilaitoksissa työskentelyyn. Näillä perus-

tein Helsingin kaupunki ei kannata vaihtoehtona esitettyä kelpoisuusvaatimusta. Esitysluonnoksen perusteluissa esitetty kuvaus kuraattorin työstä kouluissa ja oppilaitoksissa on oikea ja ajantasainen. Perusteluissa painotetaan kuraattorin yhteisöllistä, oppimisen ja hyvinvoinnin haasteita ennaltaehkäisevää työtä sekä konsultoivaa tukea. Perusteluissa todetaan, ettei kuraattorin ammattitaitoon tarvitse sisältyä palvelutarpeen arviointi tai muu sosiaalipalvelu eikä palvelutarpeen arviointi edes voisi kuulua kuraattorin tehtäviin. Valtakunnallista Sote-uudistusta koskevassa hallituksen esityksessä kuraattorin työn kuvauksessa painottui enemmän yksilötyö sekä tarvittaessa myös palvelutarpeen arviointi. Tämä olisi suunnannut kuraattorin työtehtäviä pois kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävästä työstä. Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että esitysluonnoksessa nyt esitetty kuvaus kuraattorin työstä vakiintuu, jotta voidaan turvata tarvittavat resurssit koulujen ja oppilaitosten opiskeluhoitoon.

Esitysluonnoksen mukaan kuraattoripalveluita koskeva henkilöstömitoitus tulisi voimaan 1.1.2022 alkaen ja psykologipalveluita koskeva henkilöstömitoitus 1.8.2023 alkaen. Helsingin kaupunki katsoo, että molempien henkilöstömitoitusten voimaantulossa tulisi noudattaa oppilaitosten lukuvuoden alkamisaikaa.

Siirtymäsäännös kuraattorin kelpoisuuden säilyttämisestä on Helsingin kaupungin mielestä joka tapauksessa tärkeä. Näin varmistetaan, että ne kuraattorit, jotka toimivat ennen ehdotetun lain voimaantuloa kelpoisuusvaatimukset täyttävinä kuraattoreina ovat myös esitetyn lain voimaantulon jälkeen edelleen kelpoisia kuraattorin tehtävään, vaikka kelpoisuusvaatimusta muutettaisiin.

Esittelijän perustelut

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää 27.5.2021 Helsingin kaupungin lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta. Lausunnon määräaika on 24.6.2021 ja sille on saatu lisäaikaa 28.6.2021 asti.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan lisättäväksi oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin säännös kuraattori- ja psykologipalveluiden sitovista henkilömitoituksista. Lisäksi täsmennettäisiin kuraattorin kelpoisuusehtoa koskevaa säännöstä.

Esityksen tavoitteena on, että yhteisöllisen opiskeluhoillon ennaltaehkäisevä tuki sekä yksilökohtaisen opiskeluhoillon varhainen apu ja tuki olisi kaikkien oppilaiden ja opiskelijoiden saatavilla yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Tasa-arvoisesti saatavilla ja tasalaatuisella opiskeluhoollolla edistettäisiin lapsen ja nuoren oppimista, psyykkistä ja fyysistä terveyttä, sosiaalista hyvinvointia sekä ehkäistäisiin ongelmien synty-

28.06.2021

Asia/17

mistä esimerkiksi koulukiusaamista estävillä toimenpiteillä. Vahvistamalla opiskeluhuollon henkilöstöresursseja voitaisiin tarjota oppilaille valmiuksia siirtyä perusopetuksesta ja toiselle asteelle ja suoritua toisen asteen koulutuksesta. Kuraattorin kelpoisuusehtojen täsmentäminen tukisi ammattitaitoisen kuraattorin rekrytointia.

Oppilas- ja opiskelijahuollon kuraattorin kelpoisuutta ja psykologipalveluiden henkilöstömitoitusta koskee siirtymäsäännös. Kuraattoripalveluita koskeva henkilöstömitoitus tulisi voimaan 1.1.2022 alkaen. Psykologipalveluiden henkilöstömitoitusta koskisi siirtymäaika siten, että se tulisi voimaan 1.8.2023.

Asiasta on saatu kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä sosiaali- ja terveystoimialan lausunnot. Kaupungin lausunto on kuraattorin kelpoisuutta koskevan säännöksen osalta kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lausunnon mukainen. Sosiaali- ja terveystoimiala on lausunnossaan kannattanut esitysluonnoksen kohdassa 5.1 esitettyä vaihtoehtoista mallia, jonka mukaan opiskeluhuollon kuraattorin pätevyys rajattaisiin sosiaalihuollon ammattihenkilön, eli sosiaalityöntekijän ja sosionomin kelpoisuuteen.

Hallintosäännön 19 luvun 5 §:n mukaan kaupunginhallitus antaa kaupungin lausunnot ulkopuolisille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 27.5.2021
- 2 Lausuntopyynnön liite, esityksen sisältö

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

28.06.2021

Asia/17

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Sosiaali- ja terveystoimiala

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveystoimiala 9.6.2021

HEL 2021-006504 T 03 00 00

Sosiaali- ja terveystoimiala antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta:

”Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi oppilas- ja opiskelijahuollon psykologi- ja kuraattoripalveluiden järjestämisessä noudatettavasta henkilöstömitoituksesta. Ehdotuksen mukaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain soveltamisalan piiriin kuuluvassa perusopetuslain mukaisessa opetuksessa tulisi olla vähintään yksi kuraattori 670:tä oppilasta kohti ja yksi psykologi 780:tä oppilasta kohti ja toisen asteen koulutuksessa tulisi samoin olla vähintään yksi kuraattori 670:tä opiskelijaa kohti ja yksi psykologi 780:tä opiskelijaa kohti. Lisäksi kuraattorin kelpoisuusehtoa koskevaa säännöstä täsmennettäisiin.

Psykologi- ja kuraattoripalveluiden järjestämisessä noudatettava henkilöstömitoitus

Sosiaali- ja terveystoimiala katsoo, että opiskeluhuollon tavoitteena on edistää oppilaiden ja opiskelijoiden sekä koko koulu- tai opiskeluyhteisön ja -ympäristön hyvinvointia, huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä ja opiskelijoiden osallisuutta. Koko oppilaitosyhteisöä tukeva ehkäisevä yhteisöllinen työ on opiskeluhuollon ensisijainen toteuttamismuoto. Tavoitteena on myös turvata yksilökohtainen varhainen tuki kaikille sitä tarvitseville.

Psykologin yksilökohtaisen opiskeluhuollon tehtävät liittyvät muun muassa opiskelijan oppimiseen, mielenterveyden edistämiseen ja tukemiseen sekä psykologiseen arviointiin. Opiskeluhuollon kuraattori tarjoaa ohjausta, neuvontaa ja tukea erityisesti perhetilanteeseen, vuorovaikutukseen ja sosiaalisiin suhteisiin liittyvissä asioissa.

Lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja varhainen tuki edellyttävät riittäviä ja toimivia opiskeluhuollon palveluja: niin psykologi- ja kuraattoripalveluja kuin koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja. Lapsen, nuoren ja perheen tarvitseman tuen tulee olla helposti saatavilla arjen ympäristössä. Lapsen ja nuoren tuen tarve tulee

tunnistaa varhain ja tukea tulee järjestää nopeasti ja joustavasti. Sitova ja riittävä mitoitus auttaa turvaamaan yksilökohtaiset opiskeluhoitopalvelut, monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhoitotyön sekä koulujen ja oppilaitosten yhteisöllisen opiskeluhoitotyön. Sosiaali- ja terveystoimiala pitää tärkeänä, että henkilöstömitoitus mahdollistaa psykologien ja kuraattorien työparityöskentelyn. Oppilasmäärän lisäksi tulee henkilöstömitoituksessa huomioida myös toimipisteiden määrä.

Hyvin toimivilla opiskeluhoillon palveluilla tuetaan oppilaiden ja opiskelijoiden lisäksi perheitä sekä kouluilla työskentelevän henkilöstön kanssa tehtävää moniammatillista yhteistyötä. Lasten, nuorten ja perheiden terveyden ja hyvinvoinnin kannalta on oleellista, että kunnan tai hyvinvointialueen muut perusterveydenhuollon palvelut ovat riittävät ja muodostavat jatkumon kouluympäristössä annettavalle palvelulle.

Kuraattorin kelpoisuus

Sosiaali- ja terveystoimiala pitää tärkeänä, että kuraattorilta vaaditaan laillistetun sosiaalihuollon ammattihenkilön, eli sosiaalityöntekijän tai sosionomin (AMK tai YAMK) kelpoisuus. Tämä vaihtoehto edistää asiakasturvallisuutta sekä palvelujen laatua, yhdenvertaisuutta ja tasa-laatusuutta. Laillistetut sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt ovat Valviran rekisteröinnin ja valvonnan alaisia ja sitä kautta mahdollisuus puuttua kuraattorin ammatinharjoittamiseen tehostuu. Vastaavalla kuraattorilla tulee sosiaali- ja terveystoimialan mukaan olla sosiaalityöntekijän tai sosionomin (YAMK) kelpoisuus. Sosiaali- ja terveystoimi pitää tärkeänä sitä, että oppilashuollon kuraattori- ja psykologityö on hallinnollisesti sosiaali- ja terveys -hyvinvointialueella, vaikka he työskentelevät kiinteästi oppilaitoksissa. Tärkeänä nähdään myös se, että mahdollistetaan psykologien ja koulukuraattorien sijaisjärjestelyt.

Kuraattori on ainoa sosiaalihuollon ammattilainen oppilaitoksessa ja hänen on pystyttävä itsenäisesti tuomaan sosiaalihuollon asiantuntemus kouluympäristöön. Kuraattorin kelpoisuuden määrittely laillistetuksi sosiaalihuollon ammattihenkilöksi varmistaa laadukkaan sosiaalialan asiantuntemuksen oppilaitosympäristössä. Laillistetun sosiaalihuollon ammattihenkilön koulutus takaa, että työntekijöillä on ymmärrys lainsäädännön mukaisista ammattieettisistä velvollisuuksista, tietosuojasta sekä sosiaalihuollon asiakkaan oikeuksista. Laillistetulla sosiaalihuollon ammattihenkilöllä on myös mahdollisuus tehdä alustavaa palvelutarpeen arviota silloin, kun asiakas siitä hyötyy. Kun kuraattori voi tarjota sosiaalihuollon palveluja, avun saanti tehostuu, ja ongelmiin voidaan puuttua varhaisemmassa vaiheessa. Ammattihenkilölain myötä laillistetuilla sosiaalihuollon ammattihenkilöillä on velvollisuus ammattipätevyyden ylläpitämiseen sekä osaamisen kehittämiseen.

Yhteenvedona sosiaali- ja terveystoimiala toteaa, että oppilas- ja opiskelijahuollon psykologi- ja kuraattoripalveluiden sitova ja riittävä mitoit-
tus auttaa turvaamaan yksilökohtaiset opiskeluhoitopalvelut, monialai-
sen yksilökohtaisen opiskeluhoitotyön sekä koulujen ja oppilaitosten
yhteisöllisen opiskeluhoitotyön. Oppilasmäärän lisäksi tulee henkilös-
tömitoituksessa huomioida myös toimipisteiden määrä sekä psykolo-
gien ja kuraattorien mahdollisuus työparityöskentelyyn. Sosiaali- ja ter-
veystoimiala pitää tärkeänä, että kuraattorilta vaaditaan laillistetun so-
siaalihuollon ammattihenkilön, eli sosiaalityöntekijän tai sosionomin
(AMK tai YAMK) kelpoisuus ja vastaavalta kuraattorilta vaaditaan sosi-
aalityöntekijän tai sosionomin (YAMK) kelpoisuus.”

Lisätiedot

Viivi Väänänen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42303
viivi.vaananen(a)hel.fi

Tuula Salmivaara-Pesonen, kouluterveydenhuollon päällikkö, puhelin: 310 46013
tuula.salmivaara-pesonen(a)hel.fi

Sari Tuominen, idän aikuissosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 46700
sari.tuominen(a)hel.fi

Terhi Tuominiemi-Lilja, perheiden erityispalvelujen päällikkö, puhelin: 310 55634
terhi.tuominiemi-lilja(a)hel.fi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala 4.6.2021

HEL 2021-006504 T 03 00 00

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala antaa kaupunginhallitukselle seu-
raavan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi oppilas- ja
opiskelijahuoltolain muuttamisesta:

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi opiskelu-
huollon kuraattorin ja psykologin tehtävissä olevan henkilöstön sekä
oppilaiden ja opiskelijoiden välisestä sitovasta mitoituksesta eli eni-
mäismäärästä oppilaita ja opiskelijoita, joita voisi olla yhden kuraattorin
ja psykologin vastuulla. Ehdotuksen mukaan henkilöstömitoitus olisi yh-
tä suuri perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa: vähintään
yksi kuraattori 670:tä oppilasta tai opiskelijaa kohti ja yksi psykologi
780:tä oppilasta tai opiskelijaa kohti.

Helsingissä esi- ja perusopetuksessa sekä toisella asteella opiskelee
noin 87 000 oppijaa. Opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja
toteuttaa yli 200 opiskeluhoollon ammattilaista. Enemmistöllä esi- ja pe-
rusopetuksessa toimivista kuraattoreista ja psykologeista työnantajana
on Helsingin kaupunki, mutta osassa sopimuskouluja työntekijät eivät
ole kaupungin palveluksessa. Toisella asteella kaupunki järjestää osit-

tain myös yksityisten lukioiden ja kokonaan yksityisten ammatillisten oppilaitosten opiskeluhuollon.

Esityksen mukainen henkilömitoitus ei lisäisi merkittävästi esi- ja perusopetuksen opiskeluhuollon kuraattorien ja psykologien määrää Helsingissä. Tällä hetkellä esi- ja perusopetuksessa toimii 68 kuraattoria ja 72 psykologia jakautuneena suomenkielisiin ja ruotsinkielisiin palveluihin. Henkilöstömitoituksen mukaan psykologien määrä pysyisi ennallaan, mutta kuraattorien määrä lisääntyisi noin seitsemällä. Helsingin toisen asteen koulutuksessa esityksen mukainen henkilöstömitoitus tarkoittaisi noin 12,5 kuraattoria ja noin 11 psykologin lisäystä. Tällä hetkellä toisen asteen koulutuksessa toimii vakituisesti 38 kuraattoria ja 32 psykologia jakautuneena suomenkielisiin ja ruotsinkielisiin palveluihin. Opiskeluhuollon henkilöstömitoituksen toteuttaminen edellyttäisi Helsingissä noin 1,7 miljoonan euron lisäresurssia vuodessa nykytilanteeseen verrattuna. Lisäksi henkilöstömitoitus aiheuttaa kaupungille myös välillisiä kustannuksia esimerkiksi työnohjauksesta. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala korostaa, että valtion on varmistettava kunnille riittävä, pysyvä rahoitus, jotta opiskeluhuollon henkilöstömitoitukset voidaan toteuttaa lain edellyttämällä tavalla.

Henkilöstömitoituksen parantaminen voi lisätä osaltaan opiskeluhuollon psykologin työtehtävän vetovoimaisuutta. Psykologit voivat sijoittua työelämässä monenlaisiin tehtäviin, myös muihin kuin julkisen sektorin sosiaali- ja terveydenhuollon tai kasvatuksen ja koulutuksen tehtäviin. Opiskeluhuollon psykologipalvelujen kysyntä on Helsingissä suurta, mikä on aiheuttanut nykyisellä mitoituksella viivettä palvelun saatavuudessa. Toimialan mielestä kuraattoreilla ja psykologeilla olisi oltava sama henkilöstömitoitus.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan opiskeluhoitoa tulisi toteuttaa ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilasyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Varsinkin koronatilanteessa opiskeluhoitotyössä on painottunut kasvavassa määrin yksilökohtainen työ. Sitova henkilöstömitoitus voi tukea opiskeluhuollon kuraattorien ja psykologien työn kohdentumista yhteisölliseen opiskeluhoitotyöhön yhteistyössä henkilökunnan, oppijoiden sekä sidosryhmien kanssa. Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimenpiteillä voidaan tukea koko oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä puuttua oppijoiden ongelmiin jo varhaisessa vaiheessa, mikä vähentää yksilöllisen opiskeluhuollon korjaavien toimenpiteiden tarvetta.

Helsingin näkökulmasta on tärkeää huomioida myös ruotsinkielisen opiskeluhuollon järjestäminen. Sosiaali- ja terveystoimialasta poiketen ruotsinkieliset palvelut on kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla eriytetty omaksi toiminnakseen. Tämä on mahdollistanut aidosti kaksikielis-

ten opiskeluhuollon palvelujen järjestämisen Helsingin kaupungin alueella. Haasteena kuitenkin on, että ruotsinkielisiä psykologeja on heikosti saatavilla koko julkisella sektorilla.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja yliopistojen sopimus psykologian maisterin tutkintoon johtavan koulutuksen aloituspaikkojen lisäämisestä on toimialan mielestä tärkeä keino edistää psykologien saatavuutta työmarkkinoilla. Toimialan mielestä myös psykologien koulutusohjelman sisällöissä olisi huomioitava vahvemmin kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävä työ.

Hallituksen esitysluonnoksessa täsmennetään kuraattorin kelpoisuusehtoa koskevaa säännöstä. Voimassa olevassa lainsäädännössä kuraattorin kelpoisuus on väljä ja osin tulkinnanvarainen. Esityksen mukaan kuraattorina olisi kelpoinen toimimaan henkilö, joka on suorittanut sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 7 §:ssä tarkoitetun ylemmän korkeakoulututkinnon tai 8 §:n 1 momentissa tarkoitetun sosiaalialalle soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon (sosionomi). Kuraattorin kelpoisuusehtoa täsmennettäisiin niin, että kelpoisuusvaatimukset täyttäisi myös henkilö, jolla on tehtävään soveltuva sosiaalialalle, kasvatustieteisiin tai käyttäytymistieteisiin suuntautunut korkeakoulututkinto. Koulutukseen tulisi sisältyä tai koulutuksen lisäksi tulisi olla suoritettuna 60 opintopisteen laajuiset sosiaalityön korkeakoulupinnot yliopistosta tai ammattikorkeakoulusta.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kannattaa esitysluonnoksen mukaista kuraattorin kelpoisuutta. Helsingin opiskeluhuollon kuraattoreina toimii sosionomeja (AMK ja YAMK), sosiaalityöntekijöitä ja sosiaalipsykologeja. Opiskelijahuollon kuraattorien riittävän monipuolinen kelpoisuus tukee rekrytointia sekä mahdollistaa hieman eri tavalla painottuneiden korkeakoulututkintojen tuottaman osaamisen hyödyntämisen oppilaitosten erilaisia tarpeita vastaavalla tavalla. Toimialan mielestä esityksen mukainen kelpoisuus varmistaa, että kuraattoreilla on riittävä osaaminen sosiaalialan työmenetelmistä, sosiaalihuollon lainsäädännöstä ja toimintaympäristöstä. Kuraattorin osaamisessa on olennaista konsultoiva tuki oppilaitosyhteisössä. Opiskeluhuollon kuraattoreiden laaja osaamisperusta tukee ennaltaehkäisevää ja yhteisöllistä työtä oppilaitoksissa. Myös siirtymäsäännös kuraattorin kelpoisuuden säilyttämisestä on toimialan mielestä tärkeä. Näin varmistetaan, että ne kuraattorit, jotka toimivat ennen ehdotetun lain voimaantuloa kelpoisuusehdot täyttävänä kuraattorina, ovat myös esitetyn lain voimaantulon jälkeen edelleen kelpoisia kuraattorin tehtävään.

Vaihtoehtona ehdotettu kelpoisuusehto, jonka mukaan opiskeluhuollon kuraattorin pätevyys rajattaisiin vain sosiaalityöntekijään ja sosionomiin, voisi vaikeuttaa etenkin kaupungin ruotsinkielisten kuraattoripal-

velujen saatavuutta. Kuraattorin kelpoisuuden tiukka sääntely ei myöskään vastaa koulujen ja oppilaitosten erilaisiin tarpeisiin ja oppilaitoksissa työskentelyyn.

Toimiala on tyytyväinen esitysluonnoksen perusteluissa esitettyyn kuvaukseen kuraattorin työstä kouluissa ja oppilaitoksissa. Perusteluissa painotetaan kuraattorin yhteisöllistä, oppimisen ja hyvinvoinnin haasteita ennaltaehkäisevää työtä sekä konsultoivaa tukea. Perusteluissa todetaan, ettei kuraattorin ammattitaitoon tarvitse sisältyä palvelutarpeen arviointi tai muu sosiaalipalvelu eikä palvelutarpeen arviointi edes voisi kuulua kuraattorin tehtäviin. Aikaisemmassa hallituksen hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämistä koskevassa esityksessä kuraattorin työn kuvauksessa painottui enemmän yksilötyö sekä tarvittaessa myös palvelutarpeen arviointi. Tämä olisi suunnannut kuraattorin työtehtäviä pois kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävästä työstä. Toimiala pitää tärkeänä, että esitysluonnoksessa nyt esitetty kuvaus kuraattorin työstä vakiintuu, jotta voidaan turvata tarvittavat resurssit koulujen ja oppilaitosten opiskelu- huoltotyöhön.

Esitysluonnoksen mukaan kuraattoripalveluita koskeva henkilöstömitoitus tulisi voimaan 1.1.2022 alkaen ja psykologipalveluita koskeva henkilöstömitoitus 1.8.2023 alkaen. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan mielestä molempien henkilöstömitoitusten voimaantulossa tulisi noudattaa oppilaitosten lukuvuoden alkamisaikaa.

Toimiala pitää tärkeänä esityksen tavoitetta vahvistaa yhteisöllisen opiskelu- huollon ennaltaehkäisevää työtä sekä edistää yksilökohtaisen opiskelu- huollon varhaisen tuen saatavuutta. Tasa- arvoisesti saatavilla oleva ja tasalaatuinen opiskelu- huolto edistää oppijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä ennaltaehkäisee vakavampien ongelmien syntymistä. Hyvin toimivilla opiskelu- huollon palveluilla tuetaan oppijoiden lisäksi myös perheitä sekä koulujen ja oppilaitosten henkilöstön opetus-, ohjaus- ja kasvatus- työtä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan mielestä hyvinvoinnin haasteita ennaltaehkäisevää yhteisöllistä opiskelu- huoltoa on vahvistettava kouluissa ja oppilaitoksissa. Sama henkilöstömitoitus esi- ja perusopetuksessa sekä toisella asteella tukee hyvinvointityön jatkumoa. Toimiala kannattaa hallituksen esitysluonnoksessa esitettyä opiskelu- huollon kuraattorin kelpoisuusehtoa. Esityksen mukaisten henkilöstömitoitusten toteuttaminen edellyttää siirtymäajan lisäksi valtion kunnille myöntämää riittävää, pysyvää rahoitusta jo ennen henkilöstömitoitusten voimaantuloa, jotta tarvittavat rekrytoinnit voidaan toteuttaa.

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta 8.6.2021 mennessä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta.

Lisätiedot

Mari Mulari, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 83274
mari.mulari(a)hel.fi

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

Riina Ståhlberg, va. opiskelijahuollon päällikkö, puhelin: 310 86659
riina.stahlberg(a)hel.fi